

Kroniek 60

Schooljaar '59/'60:

Rolduc bloeit onder

mijn eerste stappen:

nog effe Rijk en Roomsch

Met een ware tirade na een lange aanloop vol koetjes en kalfjes begint Leo Wijnen, toen en nu eenmaal bijgenaamd De Boer, zijn kroniek van het schooljaar 1959-1960. Die telt bijna 40 bladzijden in het Rolducs Jaarboek 1960 van september 1959 tot juli 1960. Hoewel zijn naam voluit onder de lange tekst staat op de laatste pagina vindt hij toch dat hij gaat onderduiken in de naamloosheid van de Kroniekschrijver. Het zal de waarheid van zijn woorden doen groeien, als hij zichzelf anoniem vindt, hopen we toch.

### **Strooplikkerij**

De aanloop is rustig, beginnend met het verwelkomen van een nieuwe collega in het redactieteam van het jaarboek: leraar Franse taal, Jan Lenders en het uitzwaaien van een vertrekkende, Charles Janssen, uiteraard onder grote dankzegging. Janssen "ziet zich gedwongen wegens werkzaamheden van andere aard uit de (redactie)raad te treden" en dan volgt een opsomming van een serie werkzaamheden die doodnormaal is voor iemand die zich bezighoudt met het verzorgen en publiceren van tekst. Roomsche strooplikkerij dus, maar goed: het past in de tijd, die nog even rijk en Roomsch mag blijven.

### **Kerkhof**

Wijnen memoreert ook de Sociale Studieweek op Rolduc, begin augustus, een week die eigenlijk maar twee dagen duurt en over de 'arbeid' gaat als bron van menselijkheid, nota bene in een historisch complex, "dat juist het laatste 'pf!' heeft uitgeblazen en waarover zich de stilte van een kerkhof heeft uitgespreid." In de aanloop tot zijn woedende fuga aan het einde van zijn schooljaaraanhef gaat Wijnen de verschillende vakantiebestemmingen na van de Reverendi Domini en noemt 'nebenbei' het vertrek van Pierre Slangen na 14 jaar uit Rolduc. Een man die altijd in de onderste regionen van het

onderwijs bleef hangen en met opvulfuncties werd opgezaald. Hij mag nu directeur van een kweekschool worden.

### **Heraut**

Vervolgens speelt Wijnen de heraut van de aankomst van Jo Gijsen na twee jaar kapelanie in Valkenburg. Jo mag en moet in Duitsland gaan studeren, omdat hij geen staatsexamen gymnasium deed in Nederland. De laatste vermelding is de verheffing van Willy Poulssen tot onderprefect van Groot-Rolduc. Deze soms erg strenge man blijft op Rolduc tot het bittere einde. Het uitlenen van Math. Lemmen als docent sociologie aan het Grootseminarie en aan een patersseminarie is nog een punt om te vermelden en tenslotte de foksuccessen van de Konijnenclub in de vakantietijd in den lande. En dan stoppen de ditjes en datjes.

Nog steeds zonder vermelding van een datum - dat is toch het waarmerk van een echte kroniek - dendert Chronicus, zoals hij zichzelf noemt door. Hij beschrijft hoe hij na de vakantie vanuit de bebouwde kom van Kerkrade naar het oude klooster loopt of rijdt en ziet dat aan weerszijden van de weg "**de betonnen skeletten van nieuwe bunkers der moderne beschaving**" hem "teggengrijnzen". De oriëntatie van de nieuwe straten van de wijk, die we nu kennen als Rolduckerveld is richting de oude abdij en er is zelfs een straat die "rechttoe een uitzicht biedt op onze toren". De weg naar Chèvremont, "een vredig wandelpad voor brevierende heren" is versperd en gaat verdwijnen. "Zo dicht reeds rukt het front op het oude klooster aan." En dan is er ook nog een brief van de gemeenteraad van Kerkrade met een goedmakertje: de straten van het nieuwe stadsgedeelte zullen de namen krijgen van vroegere directeuren van Rolduc en bekende oud-leraren.

### **Betonnen front**

Wie denkt dat Chronicus Leo Wijnen daarmee in zijn nopjes zou zijn en zich minder bedreigd zou voelen door het oprukken van het betonnen front, vergist zich deerlijk. Hij schiet nog eens extra uit zijn slof, als hij de namenlijst ziet en wil protest aantekenen. De namen die in aanmerking komen voor de eer van een straatnaambord zijn Ailbertus, Van de Venne, Everts, Jansen, Peters, Cobbenhagen en Van Gils. Wijnen maakt zich regel na regel boos over het feit dat bij deze namen uit Rolducs recente historie de functieaanduiding en de titels geheel ontbreken. Hij mist 'directeur' of 'dir. Mgr. en Prof.' en blijft maar zijn oprechte gif spuwen. Alleen de naam Ailbertuslaan wil hij wel namens Rolduc accepteren, nota bene de stichter van Rolduc aan het begin van de twaalfde eeuw. Ailbertus was priester, is nooit heilig- of zaligverklaard en

de naam heeft de 'us'-uitgang van de nominativus van de tweede declinatie in het Latijn en daarvan gaat voldoende eerbiedwaardigheid uit.

### **Opgeklopt**

Hij verzint nog allerlei associaties met de overige titelloze familienamen, niet echt argumenten waarvoor de lokale politici steil achterover zullen slaan. Wat een opgeklopte woede en dan heeft hij nog een heel schooljaar te gaan. Bij mijn volgende visite aan Rolduc zal ik nagaan of de 'kale' versie van de familienaam is gehandhaafd. Ach, ik heb het al gezien met een snelle zoekactie op Internet. Wijnens woede heeft resultaat geboekt. Nu de straatnaambordjes nog ter plekke nalopen aan en achter het betonfront. De eerste datum van de kroniek: 8 september, een dinsdag, zie ik, noemt de kroniek een "dies (spreek uit: diejès) ater", een zwarte ongeluksdag omdat het de eerste schooldag van het nieuwe schooljaar is. Een bijzonder donkere gedachte, zeker op het feest van Maria Geboorte, in de vrome tijd vòòr 1950 een geheide vrije dag vol liturgie en ook geestelijke voorbereiding. Maar nu leidt al dat boze geschrijf en de opwinding over straatnamen tot de eerste echt kromme en zelfs onbegrijpelijke zin van deze neerlandicus Wijnen. Gelukkig komt er snel een punt en een dubbele spatie aan het begin van een smalle, nieuwe regel om een nieuwe paragraaf aan te geven, die ons mooie informatie biedt. Rolduc begint het nieuwe schooljaar dan wel op een "zwarte dag", maar toch met 437 "jongelui" (dat moet natuurlijk 'jongens' zijn), van wie er 355 naar het gym gaan en 26 in de voorbereidende klassen landen, terwijl de filosofie nu 49 kuuzje telt (er staat 'heren', maar dat moeten ze nog worden over vijf of zes jaar in Roermond). Een riante score, alles bij elkaar!

Leo Wijnen is de zoveelste chroniqueur die als een berg tegen het nieuwe schooljaar opziet. Het is niet alleen een 'dies ater', een zwarte dag, ondanks de mooie Mariafeestdag, er is ook sprake van een streng rooster en van het spoeden van de leraren van de ene les naar de andere, terwijl ze onverbiddelijk in de maffe stof plompen en moeizaam naar de verlossende bel waden. En gelukkig zorgt de heilige maagd nog voor een halve vrije dag om van de overmatige arbeid te bekomen.

### **Lesboer**

De klacht van een ongeïnspireerde lesboer, maar zoveel opgebrande docenten zullen er toch niet zijn in het lerarenkorps. Nauwelijks is het plompen en waden begonnen of het brandalarm klinkt weer in de stem van een wanhopige

leraar, als er in de late avonduren brand uitbreekt in het lokaal van de goochelclub. Er wonen twee leraren in de verdieping boven de goochelclub, Janssen en Notermans, en die kunnen met voldoende emmers water voorkomen dat hun appartement ook door de vlammen wordt geteisterd. De oorzaak is ook meteen glashelder: in de prullenbak weggegooide brandende sigarettenpeuken. Het wordt niet duidelijk wie de daders zijn en evenmin komt er een rookverbod in de kamers en lokalen van de vele clubs. Het is dus wachten op het volgende vlamme incident. De heimweefilm van dit schooljaar is *The One million Pound Note*, een Britse 'lachfilm' uit 1954. Inmiddels is er alweer een congé aangekondigd in de eetzaal onder applaus, de ontgroening van nieuwe filosofen is begonnen en de toren van Rolducs kerk staat helemaal in de steigers: oorlogsschade en achterstallig onderhoud wordt nauwkeurig nagelopen. Er is voor het laatst echt gewerkt aan de toren, ruim 50 meter hoog, in 1678, toen de oude, stenen spits vervangen werd door een houten constructie. Het opknapwerk uit de jaren dertig van Joseph Cuypers, zoon van vader Pierre, stelde volgens de kroniek niet zoveel voor. Niettemin gebeurt er driekwart jaar lang helemaal niks aan de toren, omdat er te veel instanties zich met de zaak willen bemoeien en hun zegje doen. Op zondag 27 september verschijnt het eerste nummer van 'Dimensie' een tijdschrift dat zich uitsluitend op de filosofiestudenten richt, omdat de normale jaarboeken van Rolduc nauwelijks aan filosofische beschouwingen toekomen.

### **Brandstichting**

September sluit met een voetbalnederlaag van de Roda Jeugd in Bleijerheide (4-3) en opnieuw een brandje in een rookzaal van de jongens door het achteloos wegwerpen van een sigarettenpeuk in een prullenmand. Ditmaal is de schade aanzienlijk: een geblakerde lambrisering, een verkoolde tafel en een verbrand radiotoestel. Van een reactie van de Rolducse 'overheid' valt niets te lezen. De kroniekschrijver suggereert zelfs dat er van opzet sprake is en brandstichting. Dan hoeft het roken an sich natuurlijk niet aangepakt te worden. Ben je gek: op maandag 5 oktober verschijnen leraren, die normaal sigaretten roken tijdens het lesgeven met een "parmantige" sigaar in de derde les. Die hebben ze gekregen in het zusterhuis op de receptie van drie zusters die hun zilveren professiefeest vierden. Het moet toch niet gekker worden, die achterlijke rookcultuur!

### **Oranje**

Op zondag 4 oktober presenteert zich de eindexamenklas in hun nieuwe uitmontering en ook met een klassenlied. Bij wijze van

traditie en om zich te onderscheiden van al die jongens die nog niks voorstellen qua schoolloopbaan. Leuk, schrijft Leo Wijnen: ik zie de fleurigheid van een dames-hockeyploeg of een optocht op Prinsjesdag. Het is natuurlijk toeval, maar op dezelfde dag dat de zesgymmers zich in het knaloranje hullen, wint Nederland met 9-1 een voetbalwedstrijd tegen de Belgen. Op een zonnige cour luistert Rolduc naar de radio-uitzending van de wedstrijd via grote boxen, her en der in de grote openslaande ramen van de studiezalen. Op 14 oktober wordt het studie- en bloksysteem van de school weer eens onderbroken door congé, een onverwachte vrije halve dag, bedoeld voor korte wandelingen binnen de poort of om een boek uit te lezen, brieven naar huis te schrijven. Of gewoon om te wachten op de ook nog beloofde lachfilm, vanavond in de aula. De kroniek vindt het een misgreep. De schrijver is gaan kijken en vond er geen bal aan, terwijl ook niemand anders lachte om George Formby.

### **Missie**

Zondag 18 oktober is de jaarlijkse missiezondag. Het blijft me telkens verbazen hoe vaak het thema 'missie' via allerlei media op Rolduc aan de orde wordt gesteld. Het gaat in Roda in de eerste plaats toch om het opkweken van priesters voor het eigen bisdom, maar nee, hoor. Daar staat ene pater Does alweer aan de poort met een doos vol mooie kleurige dia's en bandopnames over en van Flores, als voorbereiding op de missiezondag. Een voor de Kerk veelbelovend eiland, zegt de kroniek. Daar zit natuurlijk een hele neokoloniale gedachtewereld achter...

Dat alles als voorbereiding op de echte Missiedag van 1959, zondag 18 oktober. Daar staat alweer een pater klaar met dozen vol dia's en dit keer ook muziek, van oerwoudkreet tot concertzang van Mahalia Jackson, maar het meest treffende van de presentatie waren de beelden van een dominee, nota bene, die zijn preken niet voordroeg maar voorzong. Als afsluiting was er een film, 'Freedom' van ene Hannon Foss, opgenomen op de oevers van de Niger-rivier. "Mooie emotievolle koppen en het onbevangen beweeg van lachende negers," staat er als een soort recensie over deze film die de meesten niet kon bekoren. Dat woordgebruik zou op dit moment, zestig jaar later absoluut niet meer kunnen.

Op maandag na Missiedag begint het eindelijk te regenen, noteert de kroniek. Van mei tot midden oktober is geen druppel gevallen. De kranten schrijven paniekverhalen over de droogte, maar het woord 'klimaatcrisis' valt echt niet. Iedereen is van goed humeur; de Herenkamers komen eindelijk van hun rookresten

af met open ramen en ga zo maar door. Heerlijke zorgeloosheid! Maar deze maandag zit alles weer potdicht en voelt iedereen zich kouwelijk.

Op 22 oktober meldt de kroniek het overlijden van Bernard Janssens, oud-leerling (1904-1912) en oud-leraar (1916-1929). Zijn familienaam bevat een spelfout: de allerlaatste 's' staat er niet. En oud-leraar kun je hem eigenlijk ook niet noemen, omdat hij niet voor de klas stond op Rolduc, maar na aankomst eerst 4 jaar onderprefect was van Groot-Rolduc en daarna 9 jaar prefect van Klein-Rolduc. Typisch een carrière in de tijd dat van teruglopende aantallen priesterwijdingen totaal geen sprake was. Deze man had het niet in zich om een docent te worden in een bepaald vak en werd dus maar opgenomen in de afdeling "op de jongens passen".

### **Herder**

Veel gewijde mannen in dergelijke posities ontwikkelen een groot verlangen naar het bestaan als lokale herder in een dorp of stad met een eigen parochie, het pastoraat, zoals dat heet. Welnu, Bernhard Janssens mocht in 1929 van de bisschop rector in Broekhem tussen Valkenburg en Houthem worden. Rector betekent letterlijk bestuurder, dat wil zeggen een priester zonder parochie, maar soms verbonden aan een katholieke instelling of een zusterklooster. In dit geval betekent rector eigenlijk 'bouwpastoor', nogal een stressfunctie, want je moest op een of andere manier geld bij elkaar zien te krijgen om een nieuwe kerk te bouwen. Het lukte Bernhard in zes jaar, want in 1935 wordt hij benoemd tot pastoor in Broekhem in 'zijn eigen' kerk na al die tijd in een noodkerk gevierd te hebben. Hij zal er terecht trots op zijn geweest en zijn kudde ook en de bisschop ook, want die benoemt Bernard Janssens tot pastoor in Maastricht van de Basiliek van O.L.Vrouw ten Hemelopneming, in 1943, midden in de oorlogsjaren. Hoger kon je echt toen nauwelijks komen in pastoraal Maastricht, want de Sint Servaaskerk was toen nog een gewone parochiekerk, terwijl de O.L. Vrouwe-kerk door paus Pius XI al in 1933 tot basiliek werd verheven.

### **Oostfront**

De uit Brabant afkomstige schrijver Johan H. Wigmans zag zijn boek "Ik was een der miljoenen" maar liefst 16 drukken beleven. Hij was 16 jaar, toen de oorlog uitbrak en vatte het plan op om als piloot van de Royal Air Force tegen de Duitse bezetter te vechten, maar dat woeste plan mislukte faliekant. Wigman dacht toen dat als hij zich vrijwillig meldde bij de Duitse Wehrmacht, hij wel ergens zou kunnen deserteren of met

een parachute uit een vliegtuig kon springen boven geallieerd gebied, maar dat ging allemaal niet door.

Hij moest met het Duitse leger naar het oostfront en werd in de buurt van St. Petersburg gevangengenomen door de Russen en naar de KGB-gevangenis in Moskou afgevoerd. Men hield hem daar al snel voor een Engelse spion vanwege een Engelstalig briefje, dat hij bij zich droeg en dat hij wilde laten zien bij zijn desertie naar de Engelsen. Hij werd voor tien jaar naar Siberië gestuurd naar een kamp, stierf daar bijna de honger dood bij temperaturen tot min 40. Na tien jaar mocht hij daar vertrekken. De Russen brachten hem naar een ander kamp om aan te sterken en op te knappen. Terug in Nederland schreef hij zijn boek om de gruwelen van de Goelag, tot dan onbekend in het westen, aan de kaak te stellen. Deze man gaf in totaal 5000 lezingen in Nederland over zijn Goelag-ervaring en was op 24 oktober te gast op Rolduc, maar alleen voor de oudere leerlingen en de heren. Nagenoeg iedereen, meldt de kroniek, was "machtig onder de indruk van Wigmans bezielde voordracht". Behalve de twee heren, die Leo Wijnen als chroniqueur tegen elkaar hoorde zeggen, dat "ze er niet intrapten". Zeer oneerbiedig, is zijn mening daarover. Kennelijk waren dat heren, die de vrijwillige aanmelding van Wigmans bij de Wehrmacht veel erger vonden dan de wrede, onmenselijke Goelag.

Zondag 25 oktober begint de eerste pauze of het halftrimester van het eerste trimester. Er is nog een lachfilm over de Italiaanse krijgsgevangenen in kampen aan de Noord-Afrikaanse kust. Heel wat anders dan de Goelag-kampen in Siberië. Het Veteranenvoetbalelftal van Rolduc verliest van een niet genoemde tegenstander met maar liefst 11-0. Niemand die daarmee lacht Het is erg genoeg voor de echte fans. Tijdens die paar verlofdagen, halverwege een trimester viert de huisdokter van Rolduc, E. Rijcken zijn zilveren jubileum als arts op 2 november.

### **Ruige pijpen**

Deze moderne plaatsing van het eerste halftrimester maakt de liturgie van Allerheiligen en Allerzielen op Rolduc overbodig. Als op zondag 3 november iedereen weer langzaam binnendruppelt, staat gelijk de jaarlijkse retraite door de enthousiaste Franciscanen of minderbroeders voor de deur. Chronicus ziet de oude abdijtijden herleven, als de Minderbroeders binnenmarcheren in hun kenmerkende ruige, bruine pijpen en met hun exotische kloosternamen. De herfst is eindelijk doorgebroken met wind en kille regen. Een nouveauté in retraiteland is het draaien van een film tijdens de retraite. Verbazing, ongenoegen? Nergens voor nodig, want de

film is een supervroom product, heet 'Grazige Weiden' en dan zitten we al midden in die mooie psalm 23, waarin de heer ieders herder is.

Op zondag 8 november worden de voetballers van de HBS Kerkrade door het Rolducs elftal op een stevige nederlaag getrakteerd. Als pingpongers stelden de HBS'ers nog veel minder voor en kregen ze menig balletje om de oren geslagen. Met dergelijke uitslagen is het natuurlijk moeilijk om vrienden te maken in een zeer naburige school. HBS en gymnasium? Gaat dat dan echt niet samen? Het elftal van Klein-Rolduc heeft het nog hoger in de bol. Ze gaan in Duitsland voetballen en nemen daar revanche voor een eerdere nederlaag. Een van de voetballers heeft een verslag van de wedstrijd geschreven en krijgt die tekst zomaar in de kroniek geplaatst. Een echt verslag op een toon alsof de Klein-Rolduciens nog maar één match hoeven te winnen om in de eindronde voor de Europacup te geraken. Het werd inderdaad 1-2 en waar was dat dan? In Richterich "of all places". Dat is een gehucht van enkele straten aan de andere kant van de Duits/Nederlandse grens ter hoogte van Bocholtz.

### **Lappenmand**

Die eerste weken van november raken twee leraren in de lappenmand. Bij de een blijkt vlak voor de ingreep de chirurg enige dagen niet beschikbaar en bij de ander wordt de blindedarm verwijderd; hij knapt na elf dagen weer op, komt terug en dan komt er bericht, dat er bij nader onderzoek een vrij zeldzame aandoening is gevonden die nadere behandeling vergt. Tot na de carnaval blijft de zieke leraar weg, maar dan is hij ook helemaal opgeknapt en weer helemaal de oude.

### **Revanche**

Op 4 november, dit schooljaar, verloor Nederland van Duitsland in Keulen met 7 - 1. Een gevoelige slag voor het voetbal-ego van ons land. Leo Wijnen noteert met trots dat Rolduc op 15 november met 7-1 het team van Richterich heeft verslagen, REVANCHE! Het speelt enorm in deze naoorlogse jaren, maar de kroniek steekt er duidelijk de draak mee. Er stond ook nog een opvoering in november van Shakespeare's Midzomernachtsdroom op het programma. Te spelen door het beroepsgezelschap Puck. De hogere klassen hadden er geen goed woord voor over: een droom werd aan flarden gespeeld, aldus de kroniek. En dan Sint Kathrien, op 25 november natuurlijk. Lange tijd was het een soort wedstrijd voor de jongens van de grote en kleine cour om de titel van het filosofentoneel op Sint Kathrien te achterhalen. Eind 1959 zijn de 'vijandelikheden' in november zover opgevoerd dat niet-filosofen midden in de nacht een poging wagen om de



biervoorraad uit het filosofencasino te stelen om de feestvierenden een hak te zetten. Filosofie-president Bert Heffels maakt er zich boos over in de eetzaal en dreigt in zijn feestrede op St. Kathrien met het beëindigen van de toneeltraditie.

Die feestrede in de eetzaal was volgens de kroniekschrijver ook nog eens te overladen en te ingewikkeld van stijl. "Herberg, De vier winden" heette het filosofentoneel uiteindelijk en twee pasgewijde grootseminaristen, eerwaarde heren dus, mochten er in een korte recensie een mening over geven. Het verhaal was zeer actueel, want speelde in oorlogstijd (1943) in Frankrijk. Het kwam moeilijk op gang, was onverstaanbaar in het begin, maar "een puike regisseur, gesteund door de verbluffende ijver van de spelers, kan zijn publiek ook met een zwak stuk een heel genoeglijke avond bezorgen." Een typische Rolducs Roomsche recensie: Het was eigenlijk helemaal niks, maar we hebben er toch van genoten. Het stuk werd tijdens de kerstvakantie nog diverse keren opgevoerd voor de stichting "Kerk in nood", steunpilaar van vervolgd kerk achter het IJzeren Gordijn, bracht meer dan 700 gulden op voor dat goeie doel en kreeg zeer goede recensies.

De laatste dagen van November 1959 en de eerste twee weken van feestmaand december worden gedomineerd door het ellendige lot van de RK Kerk achter het IJzeren Gordijn in Oost-Duitsland. Geknecht, vervolgd en weggedrukt in een totaal-communistische staat rechtstreeks onder invloed van de Sovjet-Unie in haar hoogtijdagen na de tweede Wereldoorlog. Het weekend van zaterdag 28 en zondag 29 december is in zijn geheel gewijd aan bezinning op en gebed voor de katholieken in de D.D.R. Er zijn twee boekjes verschenen voor de lagere klassen en de hogere apart, waarin de jongens gebeden en gedichten worden aangeboden voor de Kerk-in Nood. Verwezen wordt naar de Paus in Rome die alle gelovigen van zijn kerk en de hele vrije wereld oproept om de decembermaand aan allerlei ondersteunende acties en gebeden voor de Oost-Duitse katholieken te wijden. Niemand kon in die tijd al weten dat het nog dertig jaar zou duren voordat de DDR weer vrij zou worden en verenigd met het westelijke deel van het grote Duitsland. Maar de vurige wens en het gebed waren er al in 1959. De tweedaagse bezinning en gebedsactie begint met een culturele avond vol koorzang, declamatie, solo of in groepsverband, rond het verlangen de onderdrukking en onvrijheid in het oosten te bestrijden. Oudere leerlingen mogen een lezing bijwonen van de Oost-Duitse leraar Klaus Schirrmeister, die naar het westen is ontkomen en nu lesgeeft in Münstereifel. De man heeft de Oost-Duitse vervolging en verdrukking van nabij meegemaakt. Voor wie al de

informatie, de verhalen en de indrukken te veel zouden zijn is er de film "Een Engel in Brooklyn" te zien. Over een onroerend-goed-eigenaar, die zijn huurders uitzuigt en koeioneert en die op een dag door een oud vrouwtje in een hond wordt veranderd en pas weer mens mag worden als hij als hond iemand vindt die van hem houdt. Dat lukt en dan blijkt de boze huurbaas helemaal ten goede veranderd te zijn. Tot vreugde van iedereen.

Zaterdag 5 december begint het extra halftrimester voor de Sinterklaaspakjes en surprises met gedichten thuis; en op dinsdag 8 december na het "heerlijk weekendje" van de Sint moet iedereen weer aan de slag met de voorbereiding op de Kerstcomposities alias proefwerken. Op donderdag 10 december in diezelfde week zijn er nog een paar filmpjes te zien over Oost-Duitsland om de schrik voor het communisme er nog even in te houden. Dan komt het proefwerkrooster beschikbaar zodat iedereen weet in welke klas en in welk jaar wanneer hij wat moet weten en onthouden. De tijd van woordjes rammen, schema's maken, naamvallen uitpluizen en denk ook vooral aan de jaartallen zowel voor Christus'geboorte alsook nog lang daarna. De kroniekschrijver wil ook snel met de kerst weg en beschrijft deze belangrijke periode zeer beknopt.

### **Wilhelmus**

Hij geeft opgelucht extra aandacht aan het einde van de 'blok-ellende', namelijk het begin van de vakantie in de week voor Kerst, zoals gebruikelijk, maar niet vermeld. En wel door een citaat uit ons aller Wilhelmus en daar gaat hij de mist in... "Lijdt u, 't sal hier haest sijn ghedaen, zo bemoedigen wij elkaar, Aldegondes spreuk ontkrachtend." Die Aldegonde is geen mooie, wellicht wufte, zestiende-eeuwse sjieke Hollandse madam, maar nee: een echte vent en een dikke vriend van de eerste Prins Willem van Oranje en vermoedelijk de rijmelaar die de vijftien 'katastrofes' van het Wilhelmus, ons nationale volkslied, aan elkaar dichtte: Philips van Marnix van Sint Aldegonde. Alleen is het citaat een beetje verhaspeld. "Lijdt u", dat slaat natuurlijk op de examenstress in midwintertijd. Deze woorden vormen de aanhef van de derde strofe van het Wilhelmus: "Lijdt u, mijn ondersaeten die oprecht zijn van aerd. God sal U niet verlaeten, als sijt ghij nu beswaert."

De vader des vaderlands spreekt zijn toekomstige onderdanen toe. En dan zijn we elf strofes verder en dan lezen we de laatste regel van de veertiende en voorlaatste strofe van het volkslied: "tsal hier haest sijn ghedaen". De schrijver en ook alle zangers van het lied waarschuwen dat de ellenlange promotietekst voor Willem de Zwijger , bijna is afgelopen.

Voor een gewijde Neerlandicus, als Leo Wijnen, is dit toch een merkwaardige manier van citeren. Hij zou er zijn compositie mee verknald hebben. Voor mezelf moet ik wel even opmerken, dat ik de juiste spelling van het eeuwenoude Nederlands niet gecontroleerd heb.

### **Beeldenstorm**

Op zondag 10 januari is de terugkomdag na de kerstvakantie van ongeveer twee weken. De kroniekschrijver gaat onmiddellijk op zoek naar veranderingen, verbouwingen, reparaties, vernieuwingen. Er is een hele positieve verandering: de dames Deutz, de buurvrouwen op de grote boerderij, vlak naast het terrein van de oude abdij, hebben het goedgevonden dat een boom, vlak bij de erfscheiding tussen de twee poorten, werd omgehakt en verwijderd. Zo kwam daar ruimte vrij om de oprit naar de poort van Rolduc af te vlakken, te egaliseren met grint, waardoor het niet langer nodig is een venijnig hellinkje bij de poort te nemen om binnen te rijden. Er is ook een pijnlijke verandering. De filosofenkapel, te vinden aan de gang van de tweede verdieping van de zuidvleugel is onderhanden genomen. Er is geveerd, de krakende parketvloer in visgraatmotief is gerepareerd en verder is er alles weggehaald wat aan de vroegere misvieringen daar herinnerde. In plaats van een altaar, omgeven door trappen staat er "enkel een ietwat gestileerde tafel zomaar vlakweg op de vloer." Misschien zijn er ook kruisbeelden en heiligenbeelden weggehaald om het er moderner te laten uitzien. Leo Wijnen moet in ieder geval denken aan de beeldenstorm in tijden van reformatie. Hij heeft het moeilijk, want spreekt van de grotere ruimten en dezelfde partners (collega's?) die hem weer wachten en dezelfde probleempjes en dat hij zich al gereed maakt om zich te schikken in dezelfde onnutte grollen en kleine gespreksthema's. Maar af en toe gebeurt ook iets schokkends, zoals het ongeval, waarbij de provisor - in illo tempore: Giel Hommes - betrokken raakt bij een aanrijding met een militaire colonne, omdat hij met zijn auto een jeep van het Belgische leger ramt, die die ook nog op een voorrangsweg rijdt.

De vervanging op het vak Frans van Mhr. Ch. Janssen, die nog steeds niet is opgeknapt en verder moet kuren, is geregeld met het aanstellen van een lekenleraar. Dat heeft maar heel kort geduurd, want ik kan die man nergens vinden of het moet een leerkracht van de VK zijn geweest en dan is zijn naam, weer eens verkeerd gespeld.

## Huisbezoek

Ouderavonden zijn er nooit geweest op Rolduc: veel te veel heen en weer gereis en een hoop soesa. Maar er hebben zich andere methodes van raadgevende contacten tussen leraren en leerlingen en hun achterban ontwikkeld. **Naar goed-katholieke traditie zijn de leraren, hier weer 'heren' genoemd op huisbezoek geweest in de kerstvakantie om rapporten toe te lichten en goede raad te verstrekken in gesprekken met ouders en leerlingen en ook om de thuisomgeving van een kostschooljongen te bekijken.** Tijdens de Paasvakantie komt een tweede ronde. De eerste ervaringen met deze aanpak schijnen positief te zijn geweest. De terugkomdag in het nieuwe jaar na al die feestdagen valt op dinsdag 12 januari, 1960, net als het een paar nachten en dagen stevig gevroren heeft. De schaatsliefhebbers staan de volgende dag meteen op het ijs van een van de vijf vijvers. Maar het valt niet mee. Het ijs is slecht door zware sneeuwval en de harde wind heeft voor kruierend ijs en wakken gezorgd. Jammer.

## Knuddelwerk

Op woensdag 13 januari meldt de kroniek, dat Rolduc alweer een nieuwe club rijk is en wel een club, waarvan alleen heren, bedoeld is natuurlijk de leden van het lerarenkorps, lid kunnen worden. Met een minder geslaagde grap heet de club T.B.C. oftewel de Type-Boek-Club, oftewel een club van tamelijk overwerkte leraren, die hun onderwijsmateriaal zelf typen, kopiëren of fotokopiëren of stencilen. Dat zijn natuurlijk zaken die niet elke leraar afzonderlijk gaat verzorgen, bijvoorbeeld omdat de officiële leerboeken niet vaak genoeg door hun uitgevers vernieuwd of opgefrist worden, of omdat nog steeds iedereen bij de Missievereniging zijn leerboeken haalt tegen een prikje, vergeleken met de nieuwprijs van de laatste druk. Ergens vooraan op de Heerengang (mooie oude spelling en zo heurt het ook vind ik, was er in mijn Rolducse jaren die over negen maanden beginnen, een piepklein kantoorhokje met daarin een stencilmachine en ergens in een laatje of bovenop een bijzonder soort nachtkastje een fotokopie-apparaat van een soort Middeleeuws type, waarin het origineel en een vel lichtgevoelig papier samen in een brievenbus geleid moest worden, waarna het licht aanging in het ding en de fotokopie in zeer vage lichtbruine letters weer naar buiten kwam. **De monniken uit de achtste eeuw in de Karolingische tijd zouden in hun scriptoria huilend van het lachen over hun marmervloer gekropen hebben bij het zien van dat knuddelwerk.** In de buurt van dat kantoortje hebben de leden van de TBC hun geboorte gevierd met muisjes. Het staat er echt!!

## Recollectie

Zondag 17 januari is de eerste zondag van het nieuwe trimester en hoe roomsch is het niet: de eerste vrijdag van de maand, de eerste dag in het octaaf van, de eerste zondag van de advent of de vasten en ga zo maar door. Okee, die eerste zondag is de dag van de recollectie. Het gaat hier niet om een extra collecte bv voor de blote kindernegertjes in de zwarte landen - Ik citer hier een heerneef van mijn moeder zaliger. Die heerneef, Noonk Fer, was ergens in de vorige eeuw in Mozambiek een hoofdmissionaris van een bepaalde orde en hij schreef in zijn brieven altijd geheel te goeder trouw jolige zinnen, ook over zijn parochianen en hun kinderen.

Nee, een recollectie, sommigen zullen misschien recollecte lezen, heeft niets met geldinzameling te maken maar een opnieuw bijeenkomen van lotgenoten (collectie/collega), (kom op, latinisten van de ouwe stempel) voor een herbezinning op je opleiding en op het doel dat je wil bereiken met die opleiding. Het onderwerp is levensstijl en in plaats van gewijde mannen uit het eigen bisdom in zwart pak of toog, zijn er in 1960 zijn 'leken' aangezocht om de 'studenten' toe te spreken. Ik vind leek altijd denigrerend klinken. Ik hoor bij het lezen van dit woord altijd 'lijk', als in 'dood lijf' en niks mee aan te vangen en het gaat ook nog stinken. De lijken zijn dit keer leraren van de kweekschool, de sociale academie, het lyceum voor meisjes en het bisschoppelijk college in Roermond. En voor de filosofen komt burgemeester Huub Dassen van Sittard, oud-Rolducien. Men verwachtte van deze nieuwe aanpak: minder preken op een belerende en misschien ook bezwerende toon, veel meer persoonlijke visie, eigen stijl en overtuigingskracht. Die verwachting is niet uitgekomen, want de jongens hebben weinig nagepraat over wat behandeld en besproken werd. De kroniekschrijver noemt dat verwonderlijk om aan zijn teleurstelling lucht te geven. En of de jongens echt op een nieuwe aanpak hebben zitten te wachten dwz veeleisend zijn. Ik zou me niet verbaasd hebben, als ik het zeer algemene onderwerp 'levensstijl' lees en dan de lijst bekijk van wellicht in hun vak vergrijsde, oudere lesboeren uit het gevorderde middelbaar onderwijs. En dan de betoogplekjes aangeboden aan de leek en zijn jonge toehoorders: zes gym in hun eigen klasje: erg krap. 5 gym: in de rookzaal, Godbettert!!

4 gym: (de ergste pubers) in de projectiezaal helemaal bovenop zolder in de zuidvleugel, Een prima plekje om lekker dicht op elkaar in het halfdonker te knikkebollen onder de hanenbalken. De recollectie werd weggestopt in stoffige hoeken en gaten van het oude klooster. Of misschien is er genoeg nagepraat, maar

hebben de napraters met hun spitse commenteren gewacht totdat de officiële luistervinken gewacht waren afgedampt naar 'De verloren Zoon', of zo. Of was dat toen nog de zwaarbewaakte Heerenwijnkelder?

### **Opera**

Ik vind dat de dinsdag 26 januari, negen dagen later dan de 'recollectie', veel zinniger besteed werd. Op die dag gingen de jongens van 3 gym en hoger op initiatief van de afdeling jeugdvoeringen van de Culturele Kring Kerkrade met bussen naar Aken om in het Stadttheater, vlak bij de Elisenbrunnen, Verdi's Egyptische opera 'AÏDA' te gaan horen. 'Bijwonen', schrijft Leo Wijnen, maar een opera gaan horen zeker een Verdische is veel meer dan bijwonen. Bijwonen doe je een mis, desnoods een hoogmis of een andere plechtigheid als een begrafenis, maar een opera? Oe la la!! Een opera zien en horen is een diep ingrijpende ervaring, die je je hele leeftijd bij kan blijven. En je kunt dan wel allerlei opmerkingen hebben over de stemmen van de zangers, het koor en het orkest en de balletten, het gaat om de totaal-ervaring. Zelf heb ik ook mijn eerste opera vanuit Rolduc mogen beleven, maar dat is pas in 1963 aan de orde. En je kunt ook kleinerende grapjes maken over het Latijnse opschrift boven de mooie ingang van het Stadttheater Aachen in 1950 weer geopend als nieuwe schouwburg van de Duitse stad, die in de Tweede Wereldoorlog behoorlijk in puin is gebombardeerd, inclusief het oude theater. Wie zou geweten hebben wat daar boven de poort staat van alle gymnasiasten, vraagt Wijnen zich pesterig af. Op de manier van: jullie mogen nu wel naar een echte opera gaan, maar droog achter de oren zijn jullie nog helemaal niet. "Musagetæ Heliconiadumque Choro". Zelf geeft hij de vertaling niet, omdat hij niet de moeite nam om zijn superioriteit te bevestigen. Welnu, er staat: Aan het koor van Apollo, leider der Muzen, en van de bewoners van de Muzenberg. En dan nog zoiets: die opmerking over jongens die in de wachttijd voor of na de voorstelling kans zagen om in een Duitse winkel wat zoetheid te kopen. "Dat is iets om over te vertellen in het internaat". Ja, kleiner ze maar, die jongens. Ze zijn geen opera waard, maar het is natuurlijk pure jaloezie. Leo Wijnen ging niet mee naar de opera en heeft daar spijt van als haren op zijn hoofd. Mir nichts dir nichts, Leo, zo is het toch, niet?

### **Reetje**

Op de voorlaatste dag van deze januarimaand, zaterdag de dertigste, lezen we in de kroniek het bericht dat de prefect van Groot-Rolduc een jong reetje gekocht heeft om de levende

have in het weiland aan de bovenste vijver langs de oprijlaan, wat op te vrolijken en uit te breiden. Het diertje voelt zich kennelijk niet op zijn gemak en is na een dag al spoorloos verdwenen. Pas de volgende dag wordt het dier aangetroffen aan de overkant van de grote vijver, die het is overgezwommen. Binnen enkele dagen is een soortgenoot van het dier geregeld, want "Het is ook niet goed dat het schepsel alleen zij", schrijft Chronicus in quasi oudtestamentische stijl. Kennelijk ontleent hij dat aan het Bijbelse scheppingsverhaal, waar deze vrome wens op mensen slaat. Waarom geldt dat dan niet voor gewijde heren? De reetjes blijven verder uit het water en kijken voortdurend in elkaars reebruine ogen.

7 februari, niet zomaar een zondag midden in de winter. Omdat het buiten te onherbergzaam is om begin februari vrolijk te gaan sporten, zijn nu enkele binnensporten aan de beurt voor een intercollegiale tussen de vier bisschoppelijke colleges in Limburg, al draagt Rolduc niet die formele naam. Het pingpongen en het biljarten komen voorbij. In de eerste discipline is Rolduc tweede van de vier en met biljarten gaat het nog een tandje beter: eerste plaats. De kronikeur schrijft dat de biljarters de eerste prijs mee naar huis nemen. Dat betekent dat de wedstrijden elders zijn geweest, in Weert Roermond of Sittard. Daar is geen uitsluitsel over te krijgen, hoewel het interieur achter de enige foto van een pingponger geplaatst bij het bericht er erg Rolducs uitziet.

## **Valentijnsdag**

Deze wedstrijdjes zijn maar een voorproefje op de "dag der dagen", de Rolducse dag, op zondag 14 februari, nota bene Valentijnsdag, al zal dat zoveel jaar alweer geleden (meer dan zestig, HALLO!) niet bekend zijn geweest in zin van "Cherchez la Femme-dag ou Cherchez l'Homme-dag". Rolduc zag in de loop der jaren al zoveel 'dagen', maar nog nooit een dag gewijd aan Rolduc zelf. En dat is nu de bedoeling met een zeker gevoel van een soort lokaal chauvinisme neemt de kronikeur letterlijk de promotieteksten voor deze Rolducdag over in zijn kroniek/dagboek. Natuurlijk is de vorm waarin informatie over Rolduc door de eeuwen der eeuwen gepresenteerd wordt die van een wedstrijd, zoals een fotoherkenningswedstrijd en een grote quiz. Dat is natuurlijk voor de ouderen. De jongere klassen wordt gevraagd 'werkstukken' te maken in groepsverband. Commissies van heren, dat zijn leraren, hebben gewikt en gewogen en gediscussieerd en ideeën uitgewisseld om de Rolducdag zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Zelfs eigen project-ideeën van de jongens zelf zijn welkom. De fotozoekwedstrijd is een groot succes. De jongens moeten beschreven historische plekjes in het grote complex zoeken en

op de foto vastleggen. Velen maken zich er gemakkelijk vanaf door het bereik van de foto extra groot te maken en niet voor het detail te gaan. De quizavonden over de geschiedenis van Rolduc zijn heel spannend, omdat de vragen bepaald niet simpel zijn. De acht eeuwen historie van de oude abdij komt op deze manier tot ieders verrassing in beeld. En tenslotte is er ook nog de dicht- en opstelwedstrijd voor de meer talige Rolduc-fans. En alles komt natuurlijk bij elkaar in één dag, de Rolducdag, een echte Rolducse feestdag, gezellig volgepropt met een hoogmis, al om 8.00 uur, rondleidingen van 10 tot 11 en om 11 uur een feestzitting in de aula met een programma van vooral lezingen, voordrachten, muziek en tot slot 'Lève Rolduc' alles in een uur tijd, want om een uur begint het diner en om twee uur gaan de rondleidingen verder. Om half vijf wordt het iets rustiger, want dat is de tijd van het vieruurtje, dat 'goûter' heet. Spreek uit: goetee met een superzachte 'g' en bedenk dat het hoedje op de 'u' 'aangeeft dat dat een 's' achter de 'u' is weggelaten. Die letter laat zien dat het goetee verwant is aan 'goesting' dat zin in bikken betekent en ook proeven.

## **Genavelstaard**

Om vijf uur is een plechtig lof, om half zeven souper, de echte avondboterham, kun je nagaan hoe plechtig dat lof was. Tenslotte om zeven uur een feestAVOND van jewelste met tien programmapunten. Het is niet bekend of het avondgebed die dag inderdaad om kwart over negen is doorgegaan. Met deze Rolducdag begint een periode in de geschiedenis van het vierde Rolduc, Rolduc als exclusief kleinseminarie, waarin telkens de historie van Rolduc wordt benadrukt en 'bewierookt'. Heel veel feestdagen en 'dagen' stralen een enorme zelfgenoegzaamheid uit naast andere elitaire gevoelens, ontleend aan de kennis van de antieke talen en de filosofie-opleiding. Ook melden zich steeds meer oud-leerlingen bij het jaarboek met sentimentele herinneringen aan hun Rolducse tijd. Er wordt ook duidelijk genavelstaard. Rolduc bloeit en wat niemand zich realiseert, is dat de natuurlijke gang van zaken is dat na de bloei, wanneer er geen kruisbestuiving heeft plaatsgevonden onvermijdelijk de verwelking en de verdorring intreedt zelfs van de mooiste en grootste bloemen. De drie lezingen over de verschillende periodes van de geschiedenis van de oude abdij, uitgesproken tijdens de feestavond van de Rolducdag worden in het jaarboek 1960 in extenso opgenomen om ze vooral niet verloren te laten gaan.

Als op 14 februari het gejubel van de Rolducdag is weggestorven en het stof van alle rekvisieten is neergedaald is er op zondag 27 februari weer ruimte en tijd voor iets



anders in de evenementensfeer: een schaak-intercollegiale. Schakers van de episcopale colleges in Sittard, Weert en Roermond zijn te gast op Rolduc voor een koffietafel en een diner met daarbij een schaaktoernooi en een wisselbeker voor de winnende ploeg. Rolduc wint die beker natuurlijk zelf en krijgt hem uit handen van de eigen president. De Rolducse schakers winnen met een enorm puntenverschil. Kijk, dat zijn nu de leuke intercollegiales! In de vroege lente van 1960 lezen we ongeveer niets over het dagelijkse reilen en zeilen van de school. Hoe was het weer? Kon er nog geschaatst worden. Werd er flink geblokt enz. Maar op donderdag 17 maart doet zich weer een 'culturele explosie' voor in de vorm van de Rolducs eigen filmdagen, en wel dagen van de Nederlandse film, natuurlijk, opgezet door leraar kunstgeschiedenis en tekenen Jos Stassen en zijn filmclub Lumière. Ze waren reeds lang in het vooruitzicht gesteld, de dagen waren een succes, geslaagd waren ze ook. En ze voorzagen in een dringende behoefte. Daarom was er gretige belangstelling en na afloop natuurlijk dankbare voldaanheid. De loftrumpet van de kroniekschrijver is ongeëvenaard: nog nooit klonken zo'n fraaie klanken uit dit klassieke instrument. En toch werd de film, in het bijzonder de documentaire, in voordrachten en uiteenzettingen rondom de vertoningen ronduit academisch benaderd. "De theoretische kennis van de nieuwbakken muze werd bijgespijkerd," aldus omschrijft de kroniek de benadering van het fenomeen film. En dan volgt de opsomming van het programma van donderdag 17 maart tot en met zondag 20 maart. De eerste twee dagen zijn voor de jongeren: VK, 1, 2, en 3 gym., ook hier inleidingen en daarna komen de grote namen, die ook nu nog meer dan bekend zijn: Bert Haanstra en Joris Ivens, Max de Haas. Het kan niet op, gewoon.

Zondag 27 maart is het Halfvasten. Dat betekent dat carnaval in 1960 begon op zondag 28 februari. Geen woord echter over dit schelmse feest, dat nog steeds enorm populair is in heel Limburg. In de jaren 50 had de gewoonte terrein gewonnen om de carnavalsdagen aan de jongens te schenken als de gebruikelijke halftrimester-dagen van het tweede trimester. Iedereen mocht naar huis en het was dan de verantwoordelijkheid van de ouders om hun aankomende priesterzoon in toom te houden zowel wat drinken betreft als ook wat al te hartelijk contact met gemaskerde meisjes betreft. Daarmee was Rolduc verlost van het probleem om met 'die dagen' de jeugd binnen te houden door een dagenlange aanbidding in de kerk met het Allerheiligste op het altaar in een prachtige monstrans en andere vrome alternatieven voor Limburgs populairste feest. In 1960 in de kroniek geen woord over dit alles. Carnaval had het pleit gewonnen: "Laat de jongens toch naar huis gaan. Hun ouders

zullen oud en wijs genoeg zijn, zeker als wij de halftrimestergangers nog een brief met aanwijzingen van de president meegeven. Het staat er niet, maar zo ging het naar mijn inschatting.

## **Eindelijk Vondel**

Halfvasten, dus, betekent niet Belgisch Carnaval, want Kerkrade - Hasselt dat is nogal een afstandje. Halfvasten op Rolduc betekent toneel van zo hoog mogelijk niveau en liefst klassiek toneel van oude, Nederlandse dichters. In de jaren vijftig waren vooral Franse toneelschrijvers en met name Molière populair als bron van deftige toneelstukken. 'Na 12 jaar eindelijk weer eens een Vondeluitvoering door de jongens', verzucht Leo Wijnen als kroniekschrijver en hij vergeet daarbij te voegen: 'en ikzelf als de regisseur.' Hij is niet voor niks **MO-neerlandicus**, nietwaar. Hij verwijst bescheiden naar de bespreking verderop in het jaarboek van de 'Salomon' van Vondel, de grote wijze en ook steenrijke koning van de Israëlieten in het oude Testament. Zijn vader David viel op Betsabe, de vrouw van Urias een belangrijke militair in Davids leger. David maakte Betsabe zwanger en regelde met een commando-brief dat zijn meerderen Urias bij de belegering van een stad in de voorste rangen moesten laten vechten en zich dan moesten terugtrekken, zodat hij zou sneuvelen. Aldus geschiedde. Salomon, overigens een zoon van Betsabe en David, had deze aanleg van zijn vader geërfd en op indrukwekkende wijze uitgebouwd. Hoofdstuk 11 van het eerste boek Koningen van het Oude testament begint met de woorden "Koning Salomon had behalve de dochter van Farao nog vele andere vreemde vrouwen lief (). Hij had zevenhonderd vrouwen als vorstinnen en nog driehonderd bijvrouwen/vriendinnen." Geen wonder dus dat al die vrouwen hem overtuigden om heidense godinnen te gaan aanbidden. En daar gaat natuurlijk de Salomon van Vondel over. Duizend vrouwen voor één man! Dat is natuurlijk de bekende en gebruikelijke Bijbelse overdrijving, zoals we die ook kennen uit het boek Genesis. Daar staan namen in van mannen, die honderden jaren oud worden, zelfs bijna duizend jaar. Alle getallen vervangen door het woordje 'heel veel', adviseerde mijnheer pastoor of kapelaan op de lagere school, als hij godsdienstles kwam geven, een keer in de week. Niettemin, zelfs als we het aantal vrouwen van Salomon met een zak zout nemen, dan verbleken bij zijn sexhonger, zijn driftleven, natuurlijk de Nederlandse prinsen Hendrik en Bernhard en ook de oude Belgische koning Leopold. Misschien liggen Salomon en Karel de Grote niet ver uit elkaar. Van Karel is immers in het fraaie boek 'Rolduc in woord en beeld' min of meer aangetoond, dat De Limburgse hertogen van hem afstammen en daarna ook nog

het Nederlandse koningshuis; en er zijn historici die denken dat half Zuid-Limburg Karel tot zijn verre voorvaderen mag rekenen, omdat op geen enkel kasteel en burcht het vrouwelijk personeel voor hem veilig was. Salomon werd door God zwaar gestraft met scheuring van zijn rijk. Niet vanwege het grensoverschrijdend gedrag, maar omdat hij zich door al die buitenlandse vrouwen op zijn oude dag liet verleiden tot afgodendienst. En over de vraag hoe verwerpelijk dat was en of er nog goddelijke vergeving mogelijk zou zijn, daarover gaat de Salomon van Vondel. Als regisseur krijgt Wijnen van zijn collega taalleraar (Frans) Lenders veel complimenten over de regie zeker waar het betreft het spel der verschillende reien. In een mooie recensie, separaat van de Kroniek.

### **Priestercontact**

Voor het derde achtereenvolgende jaar is op Rolduc op woensdag 29 maart de priestercontactdag voor alle zielzorgers van het bisdom Roermond. De heren van Rolduc, bedoeld zijn de priesterleraren (dat is toch geen taalgebruik voor de jaren zestig, Leo) mogen in de speelzaal later in de middag aan de discussies gaan deelnemen en daarom is de laatste les van de dag, de vijfde geschrapt. Een herhaling van het Halfvastentoneel voor de herders van heel Limburg zit er dit jaar niet in, omdat velen in voorgaande jaren wegtukten / in slaap vielen in de aula al was het spel nog zo meeslepend. De kroniekschrijver drukt dat uit met een lelijke, maar correcte Duitse vertaling van het klassieke gezegde 'Plenus venter non studet libenter' of in gewoon Nederlands en nog steeds rijmend: "Een volle maag studeert niet graag". Concentratieverlies in het zicht van de siësta. In de middeleeuwen vaak 'de middagduivel' genoemd. En bovendien kunnen veel zielzorgers hun parochie niet tot in de late avonduren in de steek laten. "Praktijk", schrijft de kroniekschrijver in plaats van parochie. Volgens mij had Leo Wijnen ook last van de middagduivel, toen hij over de priestercontactdag schreef. Welterusten!

### **Wijding**

De leerlingen van zes gym, die langzamerhand het eindexamen in beeld krijgen, mogen toch op zaterdag 2 april een hele morgen van vijf lessen vrijaf om de priesterwijding van 19 jonge mannen in de kathedraal van Roermond bij te wonen. Er zijn 19 wijdelingen in 1960. In 1967, zeven jaar later, zijn het er nog maar 8. Het is voor het eerst dat zes gym bij de priesterwijding is.

Voor de rest van de leerlingenschaar staan vandaag de verkeersregels centraal. De Vereniging voor Veilig Verkeer heeft een soort quiz over de verkeersregels georganiseerd voor leerlingen van de middelbare scholen in Kerkrade. Daar wil Rolduc natuurlijk aan mee doen om al die andere scholen te laten zien dat Rolduc in veel zo niet alles op onderwijsgebied de beste is. In allerijl zijn er voor de jongens verkeerstemens gehouden en Pierre van Dijck van 5 gym uit Meerssen schiet daarbij de vogel af. Hij geeft het snelste en het beste antwoord op de meeste vragen. Hij gaat naar Kerkrade met enige helpers. Maar Rolduc legt het af tegen de meiden van de Middelbare Meisjesschool (MMS) die veel alerter en sneller hun antwoorden geven, terwijl de jongens telkens willen overleggen met elkaar over het goede antwoord. De 'Rolducker Jonge' blijven helemaal hangen achter de vraag of je, achter op een fiets gezeten, een kinderwagen met de hand mag meetrokken. Ze weten het niet, maar de meisjes wel. Ach, wat weten kleinseminaristen ook van kinderwagens? En dus geen ze af in de finale! Tja, Leo, het mag dan een onnozele vraag zijn, die men met een hooghartig lachje in de prullenbak had moeten werpen. De druiven, die te hoog hangen, zijn zuur, nietwaar?

Deze zaterdag zit weer propvol: 's avonds geeft de goochelclub haar grootste show sinds haar oprichting enkele jaren geleden. De zaal zit vol. Op woensdag 6 april viert wiskundeleraar Vogels, beter bekend als De Mus, zijn zilveren priesterjubileum. Daar hoort een prachtig gezongen, plechtige Hoogmis bij met drie priesters: de jubilaris, zijn broer, een volle neef én de president. 's Middags is de aula prachtig versierd met verse bloemen, want Jan Vogels is niet alleen wiskundeleraar, maar ook moderator (geestelijk adviseur) van de tuin- en bloemenclub de Serre. De jubilaris worden bedolven onder mooie en waarderende woorden en 's avonds ook nog een zeer geslaagde opvoering van het toneeldrama 'De Vrek' van Molière door beroepstoneelgroep Puck, altijd bereid om op te draven bij een Rolducs feest en dit keer was het stuk "knap gespeeld", maar was het ook toepasselijk voor het feest van een wiskundige? Bij de kroniek staat nog een groepsfoto van de leden van de Serre, die hun jubilerende moderator omringen. Ik moet aannemen dat het daarom gaat, want onderschriften zijn weer eens onbekend bij de redactie. Jan Vogels rookt een pijp. Dat wist ik niet. Een baaiert aan feesten in het tweede trimester en tig activiteiten, waaruit bij tijd en wijle een wolk van zelfgenoegzaamheid opstijgt en bewustzijn van eigen kunnen. Rolduc is zeer ingenomen met zichzelf in de wintertijd van 1959/1960. In de komende jaren staat de abdijs nog heel wat te wachten, al zet de achteruitgang onmerkbaar langzaam in.

Leo Wijnen sluit na het Vogelsfeest het tweede trimester af, hoewel traditioneel de Goede Vrijdag de vertrekdag is voor de Paasvakantie en die valt op 15 april. Van 6 tot 14 april, Witte Donderdag, moeten de jongens eindelijk weer een serieus aan de bak met hun studie en huiswerk en de lessen. Dat zijn acht dagen en dat is erg weinig tijd, want de paasproefwerken/composities moeten er ook ingepropt worden. En, wacht even, Witte Donderdag is ook al vergeven, want dan krijgen alle leerlingen onderricht in de mooiste liturgie van de RK Kerk: de vieringen van de Goede Week en de Paasdagen, al zullen ze die wel deels in hun eigen parochie gaan meevieren.

## **Roland Holst**

Pierre Heynen, leraar Nederlands, directe collega van kronikeur Leo Wijnen, maar dan wel met een doctoraalexamen Nederlands op zijn palmares, krijgt in de Paasvakantie een brief van een bekende Nederlandse dichter Adriaan Roland Holst (1888-1976) uit het Noord-Hollandse Bergen. In die brief reageert A. Roland Holst op een felicitatie die hij in oktober '59 kreeg van 3 gym bij de toekenning van de "letterkundige Prijs der Lage landen" in september 1959, aan hem overhandigd door Koning Boudewijn van België. Schrik en schaamte voelde de dichter, toen hij de brief vond tussen de vele reacties die hij van alle kanten kreeg bij het winnen van die prijs. Er is iets aan de hand met dit stukje over Roland Holst. In de eerste plaats is de familienaam van Wijnens collega verkeerd gespeld: Heijnen in plaats van Heynen. Dan heeft Wijnen het over de Prijs der Lage Landen, terwijl Roland Holst de Prijs der Nederlandse Letteren won. En dan maakt Holst zelf een lachwekkende spelfout, als hij schrijft over de brief die hij vond, "waarin u mij () gelukwenscht..." enz. Kortom: de vermelding van Adriaan Roland Holst, die bekend stond als een rokkenjager en zichzelf een geilaard noemde, is een hijgende haastklus geworden. Ik vond het veel leuker te lezen over 34 leerlingen, voornamelijk uit 5 gym die met de heren Salemans (wiskunde) en Timmermans (geschiedenis) op Paasdinsdag in vier dagen tijd naar Rome reisden in een paar bussen met tussenstops in het Zuidduitse Füssen, Verona en Florence, vier dagen in Rome rondkeken en dan weer terugkarden in vier dagen. Oud-leraar Rolduc Mgr. Jos Damen, de hoogvlieger en goudhaan van de jaren dertig en veertig, geheim Kamerheer van Pius XII en verzamelaar van de allermeeste eretekenen en onderscheidingen van alle leraren ooit van Rolduc, ontvangt het reisgezelschap op het Nederlands College.

## **Knoteren**

Terugkomend van de Paasvakantie heeft kronikeur Leo Wijnen toch weer iets om heftig over te knoteren. Hij zag in het weiland links van de oprijlaan een paar vette zeugen rondscharrelen, misschien samen met de sierlijke reetjes van prefect Poulssen en mogelijk een paar bokjes of schapen, De vette, modderbesmeurde beesten vond hij geen gezicht. Deze gevoelens legt deze bevlogen en creatieve schrijver vast voor het nageslacht op de volgende manier: "Wie uit de laan over de vette voldaanheid heen van enige aardgebonden zeugen, die de "bleyde inkomste" danig ontsieren, neerkijken op de in voorjaarsgroen gebette vijvers, bemerken op het watervlak enige broedkorven voor de eenden..." Wat is in Godsnaam de bedoeling van een dergelijke aanhef van de kroniek over een nieuw trimester van Rolduc in 1960?

1 R.D. Wijnen ergert zich groen en geel bij de aanblik van een aantal vette zeugen vlak bij die prachtige poort van Rolduc.

2. Zijn blijde terugkeer in Roda is ontsierd.

3. Hij laat zijn lezers weten dat hij Middelnederlands machtig is.

4. Langs de vijvers is overal voorjaarsgroen te zien (eindelijk iets positiefs).

5. Hee, er zijn nieuwe broedkorven voor de eenden langs de waterkant geplaatst.

En dat sluit hij zijn blijde terugkeer in Rolduc af met de opmerking dat nog geen enkel eendenkoppel in de korven heeft genesteld. Toch weer een minpuntje, Leo.

En het wordt nog erger en serieuzer: de kroniek beschrijft het aantreffen van stellages in de kerk: een van de bogen aan de kant van de in- en uitgang van Klein-Rolduc moet gestut worden. De eerste vermelding van mijnschade! Daar zal het niet bij blijven.

Op maandag 2 mei koesteren de terugkerende jongens heel andere gevoelens dan een van hun knoterende Heren. En het moet neergeschreven worden: ook daar neemt de kroniek ruimhartig kennis van. L.W. merkt op dat de jeugd terugkomt met frisse moed, omdat het laatste trimester kort zal zijn. Hij merkt het aan hun opgeruimd groeten, waarvan hun ouders zeggen: "Hij gaat altijd graag naar Rolduc." En dan spreekt ineens de gewijde onschuld: "Wij doen er nog een schepje op, geven hier een kneepje en daar een goedmoedig stompje om te laten zien dat de menselijke verhoudingen op Rolduc wel hun kans

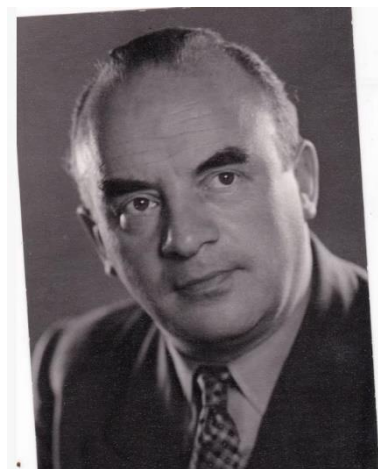
krijgen." Wij lezen dit nu tegen de achtergrond van al die RK kindermisbruikschandalen van de afgelopen decennia en moeten dan ons hoofd bewust stilhouden om niet ermee te gaan schudden. Vooruit: zo'n opmerking van LW is niet gemeen of vals of doortrapt bedoeld... Honi soit qui mal y pense.

Er is trouwens geen tijd om bij dit soort kleine verbijstering te blijven stilstaan: er komt weer een nieuw feest of evenement aan: op donderdag 5 mei valt het derde lustrum van de bevrijdingsdag. Er valt van alles te vieren in Kerkrade, maar Rolduc laat verstek gaan. Op 5 mei is de intercollegiale voetbal gepland op het mooie sportterrein van het Bisschoppelijk College Weert. Er gaan geen supporters mee, enkel de harmonie en de thuisblijvers worden geacht op traditionele mei-pelgrimage naar het Mariakapelletje in Schaesberg te gaan. Deze werkverdeling heeft tot gevolg dat de terugkeer van Schaesberg naar Rolduc een onordelijk zootje wordt. Geen groepen jongens die op marsmuziek strak achter of voor de harmonie marcheren, maar losse troepjes jongen die vermoeid en bestoft terugkuieren naar Roda. Ze zijn te moe voor het slotdefilé op de cour voor het bordes. "Dit antimilitarisme gaat voorwaar te ver!", schrijft LW en hervindt zijn humor!

De Intercollegiale in Weert is er een van kleine, zuinige uitslagen. Rolduc wint een keer klein: 1-0, speelt gelijk met 1-1, komt met 1-0 voor tegen Sittard, dat de gelijkmaker scoort en aldus het toernooi wint met twee kleine overwinningen. Een mooie sportdag, maar Rolduc is zijn titel kwijt. Er waren al niet zoveel supporters, afgezien van de harmonie, maar iedereen komt een beetje knarsetandend thuis.

### **Huisarts E. Rijcken, in memoriam**

Op vrijdag 6 mei overlijdt na een kort ziekbed huisarts E. Rijcken. Sinds 1936 was Rijcken huisarts voor allen die op Rolduc woonden "met veel toewijding en belangeloze ijver", schrijft de kroniek. Rijcken wilde op het kerkhofje van Rolduc begraven worden en aldus geschiedde op woensdag mei op plechtige wijze: de jongens vormen op het voorplein twee rijen en daartussendoor wordt het stoffelijk overschot van de dokter in een kist naar de hoofdingang gedragen, dan door de kruisgangen en over het bordes naar de cour en vandaar naar het kerkhofje. De harmonie speelt 'Adieu



Rolduc' en bij het betreden van de tuin zingt het koor "Ecce Quomodo moritur justus" (Dit is hoe de rechtvaardige sterft). Op 12 mei is er nog een plechtige rouwdienst in de kerk, waar de familie van huisarts Rijcken aanwezig is. Op vrijdag 13 mei (!) gaat het weer allemaal zijn gangetje: de schriftelijke eindexamens zijn voorbij en dat geeft veel ontspanning. De opgaven vielen mee voor de 35 kandidaten. Chronicus gaat in detail in op de verschillen tussen het staatsexamen, dat recht geeft op studie en promotie aan een Nederlandse universiteit en het S(eminarie)-examen. Het wiskunde-examen voor de z.g. S-en is beperkt tot een onderdeel, het klassieke Latijn en Grieks (proza) wordt vervangen door vertaalopdrachten uit de christelijke literatuur. Er waren in 1960 6 S-kandidaten, 11 bèta's en dus 18 alfa's.

### **Missie in de buurt**

Dan zijn de filosofen weer aan de beurt: verdeeld over maar liefst vier dagen, te beginnen op vrijdag om 17.00 uur met de Vespers, worden zij geconfronteerd met een nieuwe invalshoek op het fenomeen 'missie'. Het gaat niet langer over het wegweizen naar verre, meestal tropische landen over de hele wereld om daar mensen met totaal andere cultuur te overtuigen van het christendom. Het gaat ook om missioneren onder de naasten, de andersdenkenden of heidenen in de eigen omgeving. Of zoals ene Rev. (erendus, Eerwaarde) dr. dr. P.A. Pauels zijn bijdrage betitelt: "Wo ist der Mensch, den wir zu missionieren haben?" Drie pittige inleidingen vormen het theoretische programma, afgewisseld met gebedsdiensten, getijdengebeden enz.

Tijdens regionale declamatie-wedstrijden in Kerkrade winnen de Rolduciens slechts twee tweede prijzen, terwijl in andere jaren de ene eerste prijs na de andere naar Rolduc ging. De concurrentie groeit en het aantal feestelijkheden op Rolduc ook, waardoor de voorbereiding stokt, is de diagnose van de kroniek. De zondagen 15 en 22 mei zijn gereserveerd voor de ouderdagen. Er zijn clubs die zich dan altijd willen laten zien en horen, zoals de harmonie en de turnclub. Dit jaar komen daar voor het eerst de judoka's onder de filosofen bij. De ouderdagen zijn drukbezocht: de hoofd- en klassenleraren hebben de handen vol.

### **Ballet**

Op woensdag 18 mei bezoekt het Nederlands Danstheater Rolduc met een boeiende balletvoorstelling. Toch een fenomeen op een kleinseminarie. Met dank aan de Culturele Kring Kerkrade,



afdeling jeugdvoorstellingen. Met de regelmaat van de klok komen eind mei de uitstapjesdagen van het Rolducse verenigingsleven in zicht. De toneelvereniging RTV gaat naar de Passiespelen in Tegelen kijken, de eerste voorstelling van het nieuwe seizoen en de volièreclub gaat natuurlijk naar vogelpark Animale bij Eindhoven. Klein-Rolduc is geen club, maar gaat wel een hele dag ravotten in de reusachtige zandgroeve Nievelstein. En warempel: precies op het goede plekje is een mooie foto geplaatst van klauteraars in de groeve. Kijk, daar hoeft dan inderdaad geen onderschrift bij. Zondag 29 mei: een internationale hengelvwedstrijd langs de vijvers van Rolduc. Het is toch werkelijk elke keer weer iets anders!

En tegelijkertijd rukt de harmonie St. Franciscus van Rolduc uit voor deelname aan een bondsfeest in Kerkrade. De jongens gaan een concert geven op het Europaplein en weer is het kil en regenachtig weer: weinig publieke belangstelling, maar een programma dat klonk als een klok. Een van de laatste verplichte nummers in mei 1960 is het Rolducse bekervoetbal tussen de ploegen van de filosofen (Pantarei), Noord- en Midden-Limburg (Sparta) en Minor (Zuid-Limburg, ten zuiden van Sittard). De kronieker vermeldt, dat deze korte competitie veel van haar glans en invloed heeft verloren om verschillende redenen. Er is veel meer te doen op Rolduc in de culturele, recreatieve en sportieve sfeer. Bovendien zijn de filosofen zich langzaam aan het terugtrekken uit de Rolducse samenleving en verliezen hun ambitie om er weer eens flink tegenaan te gaan en de cour-mededingers van het veld te spelen. Minor wint de beker. Sparta wordt van de mat gespeeld door Minor, maar weet toch nog een kleine victorie op Pantarei te behalen. Dan treden de filosofen aan tegen Minor, dat echt maior blijkt en opnieuw wint. De beker mag in de Minorkast.

## **Liefde**

Het laatste evenement in de meimaand is het tegenbezoek van studentenvereniging Hollandia van de Technische Universiteit van Aken, beter bekend als de RWTHA (Reinisch-Westfälische Technische Hochschule. Dat is de club van de Nederlandse studenten in Aken. Voordat het echt gezellig wordt, krijgen alle studenten nog een lezing van prof. Vic Hermens, sinds drie jaar hoofd van het filosoficum, voor de kiezen. Titel: "Techniek en Liefde". Dat kan alleen maar een filosoof verzinnen, zo'n onderwerp.

Op zondag 12 juni overlijdt Paul Schnitzler. Vanaf 1907 was hij slager voor Rolduc. Voorwaar een lange loopbaan in stilte en eenvoud van een vroom en plichtsgetrouw man, zo herdenkt

hem de Kroniek. Deze aankondiging wordt zonder overgang in de kroniek gevolgd door een kort jaaroverzicht van het comité Kerk-in-Nood. Dat is een clubje jongens uit de hogere klassen die via allerlei acties als loterijen en boekenverkoop geld inzamelen om vooral missieprojecten en plannen van eenzame paters in communistische gebieden te steunen.

### **Filosofenkamp**

De filosofen doen weer andere dingen nu hun 'schooljaar' ook op z'n eind loopt. Ze gaan een week op kamp in het noorden, in Belfeld. Zo simpel kan dat eigenlijk niet zijn voor filosofen. Op kamp? Neen, hoor! In Tegelen wil men weten hoe het eigenlijk met de ouwetjes gaat in die gemeente. Omdat ambtenaren daar nu eenmaal geen tijd voor hebben, vroegen ze de filosofen van Rolduc om een enquête te houden onder de bejaarden met vragen over het wonen, de gezondheid, de verzorging, de vrije tijd en zo meer. Geen kamp dus, maar een stevig werkkamp, maar er was ook tijd en energie voor een nachtelijke dropping op 25 kilometer van het kamp aan de andere kant van de Maas.

De boogschutterij van Rolduc besluit het verenigingsjaar met een echt koningsschieten. Na 50 pijlen wordt Loek Hunnekens koning met een puntentotaal van 348 punten. Gedeeld door 50 is bijna 7 punten gemiddeld per schot per schot. Natuurlijk krijgt hij geen zilver omgehangen. Dat is er helemaal niet!

### **Processie**

19 juni is processie-zondag. De processie van de Kerkraadse hoofdparochie St. Lambertus kwam geregeld langs op Rolduc. De kronikeur schrijft, dat het de eerste keer is dat de processie Rolduc niet aandoet, maar dat betwijfel ik. In ieder geval breekt in de week voorafgaande aan de plechtige wandeling weer een discussie los over het fenomeen 'sacramentsprocessie'. Moet Rolduc niet een eigen processie houden op eigen terrein of werkt dat isolatie in de hand? Kunnen we niet enkel meelopen met de jongens in de processie van de nieuwe parochie Rolduckerveld, als daar de kerk klaar is? Wat doen we aan misdienaars en zangers en muzikanten van de harmonie die tijdens de mis (op het bordes of het voorplein bij de kerk) elders gaan ravotten of iets gaan drinken of boterhammen eten? Het voorplein is in juni 1960 in ieder geval niet geschikt voor het opdragen van een mis vanwege de restauratie van de toren en de rommel die dat met zich brengt. Het compromis is dat de jongens van Rolduc invoegen in de processie aan de Bockstraat, hetgeen de processie voor de jongens behoorlijk korter maakt.

Geen schooljaar loopt af zonder het klassenvoetbaltoernooi. 3 gym wordt de nieuwe klassenkampioen en dat is een prestatie want alweer negen jaar geleden won 3 gym voor het laatst in de voetbalhistorie. En nog steeds op 19 juni na de processie: op naar Sittard voor de intercollegiale atletiek. Rolduc gaat af op alle fronten: de slechtste prestaties van alle vier de bisschoppelijke colleges van Limburg. De verliezers klagen over een gebrek aan soigneurs en trainers.

### **Historische dag**

Op maandag 20 juni komen 49 nieuwelingen toelatingsexamens doen voor het eerste jaar van het gymnasium. Voor mij persoonlijk een historische dag, want ik was een van die negenenveertig. In totaal waren er 52 kandidaten voor het toelatingsexamen, want nog drie jongens deden dit examen via de voorbereidende klas En wat nog veel meer is: ik heb persoonlijke herinneringen aan die mooie dag, dat ik voor het eerst op Rolduc rondliep, waarschijnlijk wel met een steen in mijn maag vanwege de zenuwen. We zaten met een volle klas in het lokaal van dr. Leo Pop, leraar natuurlijke historie, nu zouden we zeggen biologie. Ik herinner me ook dat veel vragen gingen over het ontleden van zinnen: onderwerp, lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp en werkwoordsvorm. Daar was ik een kei in dat ben ik altijd gebleven. Of we een nachtje moesten overblijven in een chambrette en wat er verder te doen was die dag is totaal weggezaakt, maar het toelatingsexamen was voor mij geen probleem. Wat een leuke tijd was dat: ik had het gevoel, dat een hele nieuwe wereld voor mij openging en dat was natuurlijk ook zo. Dat geeft me de gelegenheid de kronieken vanaf schooljaar 1960-1961 met veel meer persoonlijk indrukken te commentariëren. Ik zie er echt naar uit.

Kardinaal dr. Giuseppe Beltrami, ambassadeur van de Kerkelijke Staat in Nederland en pauselijk internuntius bracht op vrijdag 24 juni een kort bezoek aan Rolduc, begeleid door de Limburgse bisschop Mgr. P. Moors. Beide prelaten wandelden al bezichtigend rond op Rolduc en toen die felpaarse man en die andere in kardinaalsrood van het bordes de cour overliepen gaf de spelende jeugd hen beiden een applaus tot blijde verrassing van beiden. Waar gaat zo'n vermelding eigenlijk over? Belangrijker is natuurlijk dat net op dat moment in de bisschopszaalleraren en gecommiteerden net de examens bespraken van een eerste groep eindexaminandi. Die hadden geen tijd voor rood en paars. Zoiets bedoelt Leo Wijnen eigenlijk met zijn korte verwijzing naar het hoge bezoek. Hij durft het alleen niet zo op te schrijven, natuurlijk. Daarom doe ik dat even voor hem. Enkele dagen later op maandag 27 juni zijn de resultaten van het eindexamenwerk van de kandidaten bekend. De

uitkomsten zijn verheugend, schrijft de kroniek. Slechts drie kandidaten zijn gezakt, staat er met zoveel woorden met de verbazingwekkende toevoeging "Het slagveld overziend." Drie gesneuvelden vormen toch geen slagveld, vind ik. Leo Wijnen, de chronische schrijver, noemt alle gecommiteerden bij naam en toenaam en vakgebied. Dat is ook de eerste keer.

Het is miezerig en nat weer als het op woensdag 29 juni tijd is voor het presidentsfeest in en rond het huis en het feest van Petrus en Paulus in de liturgie van de kerk en de jour des jeux. Het gebruikelijke leerlingendefilé op de cour wordt naar de late namiddag verschoven. Niet te laat want de zomertijd, ingevoerd in 1977, bestaat nog niet. Prefecten denken er ook over de jour des jeux, de tweede dag van het feest, uit te stellen, maar dan komen de eindejaarsexamens in de knel. Dus enige regen tijdens de spelen moet maar voor lief genomen worden, is de beslissing. Totaal onbekend is wie de grote toespraak namens het lerarenkorps tijdens het diner dit jaar op zich heeft genomen. Er is een 'act' bedacht om de spanning nog wat op te voeren. Als het tafelbelletje klingelt om stilte voor de langverwachte spreker te vragen, staat er niemand op. Dat staat Mhr Augustus op, dat is natuurlijk Louis Augustus, leraar Duits en van de tongriem gesneden en bij alle jongens bekend als 'Der Doeme'. Een ongelovig geroezemoes stijgt op en na wat gerommel bij de microfoon, gaat hij weer zitten. Nog enkele seconden en daar staat de classicus (weer: Mhr) drs. L.J. Engels op en houdt een snedige feestrede met humor doorspekt. Misschien wel te snedig, want gezegde Engels wordt beloon met een ronduit suffe foto bij de tekst, waarop hij staat te stuntelen bij het oplezen van zijn reden vanaf vellen papier. Ik heb deze Engels nooit gekend, want toen ik dapper door de poort stapte in september 1960 als eerstejaars, was Engels al benoemd tot wetenschappelijk medewerker aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen bij de vakgroep van prof. dr. Christine Mohrmann (1903-1988), de wereldspecialiste in oudchristelijk Grieks en oudchristelijk Latijn. Engels krijgt zeer waarderende woorden mee naar Nijmegen vanuit Rolduc. Alweer wegens dreigende regen vlucht het avondconcert van de harmonie van de Staatsmijn Wilhelmina naar de grote aula. Het grote gezelschap produceerde bij tijd en wijle een veel te hoog volume aan klanken. Donderdag 30 juni is de dag der sporten en volksspelen. Er barst een enorm noodweer los, als de eerste prijsuitreiking in zicht is en dus vlucht iedereen de speelzaal binnen. De stemming is niet zo uitgelaten als andere jaren. De sikkeneurige prefect van Groot-Rolduc die in een balorige bui de fameuze jour de jeux heeft omgedoopt tot spelendag en natuurlijk het onvoorspelbare weer krijgen de

schuld van de wrevel bij velen over de afloop van al die sporten en spelen.

Op maandag 4 juli komen er weer een groep van 28 jongetjes, ditmaal, om toelatingsexamen te doen. Niet voor het gym, maar voor de VK, de voorbereidende klas. Op 7 juli overlijdt in het Sanatorium te Heerlen oud-leraar dr. Julien Nagant, van 1900 tot 1930 leraar aardrijkskunde, hoewel hij een in Rome gepromoveerd theoloog was, maar daar kennelijk geen brood in zag. Hij studeerde in Wenen aardrijkskunde. In 1930 begon zijn emeritaat, maar hij werd nog rector van het ziekenhuis in Kerkrade. In 1940 legde hij die functie neer en ging echt met pensioen. Quatorze juillet, een echte revolutionaire datum. In 1960 was het op die dag einde oefening voor de overgangsexamens voor iedereen. Tegen de wacht-stress brengt de harmonie die avond een mooi concert.

Op vrijdag 15 juli is er een plechtige zitting in de aula als afsluiting van een bijzonder schooljaar, waarin Rolduc op allerlei gebied een nieuwe bloei doormaakte. Er zijn nog geen uitslagen bekend van wie geslaagd is en verder gaat en wie gezakt is en blijft zitten voor een jaar. President Jochems spreekt na zang en muziek als eerste en legt de nadruk op de groeiende geest van gemeenschap binnen de Rolducse samenleving, al was er een klein groep die de teamgeest nog niet te pakken had. Bisschop Mgr. P. Moors was er ook en sprak over de roeping die we in het leven moeten uitbeelden. Voor anderen en in een geest van geloof. De algemene prijzen voor de bollebozen met de beste punten van de hele klas worden voorgelezen en hun boeken uitgereikt. En dan is er de run op de kamerdeuren van de klassenleraren. Velen komend juichend naar buiten bij overgang, maar er zijn er ook die stilletjes en verdrietig wegslechteren. Zij worden opgevangen en getroost en van goede raad voorzien. En dan zijn er nog de vakantietaken voor dezen en genen die voorwaardelijk geslaagd zijn.

## **Oh, die films**

De kroniek over een van de glorierijkste schooljaren van Rolduc als kleinseminarie eindigt op merkwaardige wijze. Gemeld wordt dat alle jongens die de grote zomervakantie tegemoet gaan, een folder ter hand gesteld krijgen met voorlichting, zeg maar informatie over het filmaanbod in de voornaamste Limburgse bioscopen, geregeld door filmclub Lumière. Leden of misschien wel de moderatoren van deze club

hebben die Limburgse bioscopen afgebeld of bezocht om het geplande bioscoopprogramma voor juli, augustus en misschien ook wel begin september te achterhalen. Dat is een primeur voor Rolduc, want nooit eerder was er zo'n initiatief.

Wat zit hierachter? Welnu: Lumière legt het uitvoerig uit in het voorwoord van de folder.

De folder vermeldt niet alleen films uit de categorie filmkunst, maar ook films die men geschikt acht als gezonde ontspanning en amusement. Het is niet de bedoeling dat iedereen als een wilde alle vermelde films gaat zien, maar dat de jongens zich verdiepen in de uitgebreide recensies en op basis daarvan een keuze maken. Rolduc biedt door het jaar heen een grote dosis filmvorming en het is natuurlijk niet de bedoeling dat iedereen op basis van een leuke op spannende titel films gaat zien die het entreegeld niet waard zijn. En dan wordt het initiatief aan het slot iets duidelijker: men kan ook spijt hebben een film gezien te hebben voor de jaren der geestelijke volwassenheid. Nog steeds cryptisch, maar dan: **"Men moet geen films gaan zien die qua behandelde problematiek te zwaar zijn of die te ver vooruitgrijpen op onze geestelijke ontwikkeling en levenservaring."**

Het is uiterst subtiel geformuleerd en wordt nog eens fraai verpakt in een lijst van aanbevolen films voor gezonde ontspanning of die om hogere redenen het aankijken waard zijn. Zeer goed bedoeld, Lumière, maar op basis van mijn uitgebreide ervaring met mijn eigen puberbrein, jaren en jaren geleden, is een dergelijke, uitvoerige en gedetailleerde, maar poeslief gebrachte filmkeuring of liever filmsturing geen overtuigend advies maar veel eerder een dikke prikkel om net die films op te snorren, die in de folder doodgezwegen worden. Het Rijke Roomsche leven heeft zich nog een keer doen gelden, voordat eindelijk die heerlijke jaren zestig losbarsten.

**Laur Crouzen**